

تحلیل مروری مفاهیم و روش‌های ارزیابی سلامت و پایداری آب‌خیزها

سید حمیدرضا صادقی^{1*}، امیر سعدالدین²، زینب حزباوی³، امید اسدی نلیوان⁴، آرش زارع‌گاریزی⁵

1 و * - نویسنده مسوول: استاد، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تربیت مدرس، sadeghi@modares.ac.ir

2- دانشیار، دانشکده مرتع و آب‌خیزداری، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، amir.sadoddin@gmail.com

3- دانش‌آموخته دکتری علوم و مهندسی آب‌خیزداری، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تربیت مدرس، z.hazbavi@modares.ac.ir

4- دانشجوی دکتری علوم و مهندسی آب‌خیزداری، دانشکده مرتع و آب‌خیزداری، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان،
asadi.omid67@yahoo.com

5- استادیار، دانشکده مرتع و آب‌خیزداری، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، arash.zare86@gmail.com

چکیده

طی چند سال اخیر با شکل‌گیری طرح کلان ملی مدیریت جامع حوزه‌های آب‌خیز کشور، مطالعات مختلفی در ابعاد چندگانه مدیریت جامع حوزه‌های آب‌خیز کشور انجام شده است. مقاله حاضر، حاصل بخشی از پژوهش انجام شده در راستای ارزیابی مطالعات و شیوه‌های تحلیل سلامت و پایداری آب‌خیزها در جهان و نیز دست‌یابی به چارچوب و دستورالعمل بومی انتخاب معیارها و شاخص‌های ارزیابی سلامت و پایداری آب‌خیزهای کشور است. برای این منظور، روش‌ها و رویکردهای جهانی برای ارزیابی سلامت و پایداری آب‌خیزها طی مرور دقیق و تحلیل جامع مطالعات داخل و خارج از کشور معرفی و تحلیل شدند. نتایج حاصل از پژوهش حاضر یقیناً برای نیل به هدف اتخاذ ساختار و چارچوب منسجم ارزیابی سلامت و پایداری آب‌خیز کشور و تبیین برنامه‌ای منسجم در راستای تحقق ارزیابی و مدیریت جامع آب‌خیزها قابلیت کاربرد دارد.

واژگان کلیدی: ارزیابی جامع، برنامه‌ریزی، توسعه پایدار، شاخص‌های ارزیابی پایداری، مفهوم‌سازی ارزیابی سلامت